

vergadering **C147**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en
Dierenwelzijn

van 2 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over illegale puppytransporten uit Oost-Europa naar Vlaanderen – 1307 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de update van RE-Place, het platform voor alternatieve methoden voor dierproeven – 1351 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe ontwikkelingen in het vuurwerkverbod – 1389 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het garanderen van het welzijn van paarden bij het plaatsen van een wolfproof omheining – 1448 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over kippenkwekerijen en dierenwelzijn – 1555 (2021-2022)	21

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over illegale puppytransporten uit Oost-Europa naar Vlaanderen – 1307 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Op woensdag 5 januari 2022 werd door de Duitse politie in de buurt van Aken een Tsjechisch transport met meer dan zestig pups bestemd voor Vlaanderen onderschept. Er werden onder andere onregelmatigheden in verband met de vaccinaties vastgesteld. De dieren zijn opgevangen in verschillende asielen in de regio. In maart 2021 werd eveneens in Duitsland een Hongaars puppytransport met 101 pups onderschept dat onderweg was naar Vlaanderen. Ze waren tussen de 6 en 11 weken oud en hadden eten noch drinken.

Minister, het is duidelijk dat er nog steeds puppytransporten vanuit de Oostbloklanden naar ons land gebeuren die niet voldoen aan onze wetgeving. We lezen steeds vaker in de krant dat deze transporten onderschept worden in Duitsland. Nooit vernemen we echter iets over transporten die in Vlaanderen zelf onderschept worden.

Minister, hoe worden deze transporten in Vlaanderen en in België aangepakt? Hoeveel transporten heeft onze wegpolitie in de periode van 2014 tot heden onderschept? Beschikt u over cijfers?

Zijn er – onder meer naar aanleiding van de onderscheppingen in Duitsland – contacten met de Duitse politie om lessen te trekken uit hun aanpak van de illegale puppytransporten?

Beschikt u reeds over informatie over voor welke handelaars deze puppy's bestemd waren? Zult u sancties treffen tegen de bedrijven die deze pups uit het buitenland hebben gekocht?

Welke bijkomende initiatieven zult u nemen om deze illegale toestanden met een zeer negatieve impact op het dierenwelzijn aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Deze problematiek is niet nieuw. Ik heb er al vragen over beantwoord.

Jaarlijks worden er in Vlaanderen ongeveer 30.000 honden ingevoerd. Ongeveer 16.000 worden ingevoerd door kwekers-handelaars. Dat is geen apart uniek Vlaams gegeven. Dat is een legale handel die vooral vanuit Oost-Europa naar zowat alle andere landen van de EU bestaat.

Volgens onze bevindingen gebeurt dat transport meestal via de weg.

U haalt drie types van mogelijke overtredingen aan: de problemen met de vaccinaties, de problemen met de leeftijd, en het ontbreken van voeder en water op het moment van de controle.

De vaccinatie die verplicht is, is de rabiësvaccinatie. Deze wordt niet opgelegd vanuit het oogpunt van het dierenwelzijn, eerder vanuit het oogpunt van de volksgezondheid. Dit is een resultaat van de regelgeving die betrekking heeft op de volksgezondheid, bij het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Daaraan gekoppeld is de minimale leeftijd. Een hond kan pas op een bepaalde leeftijd worden gevaccineerd. Dan is er ook een veiligheidsperiode. Daardoor kunnen in de praktijk pups pas worden getransporteerd op de leeftijd van 15 weken. Daardoor zijn ze toch al iets minder fragiel. Onder de 15 weken is het voor de betrokken puppy's dikwijls nefast omdat ze te kwetsbaar zijn, nog los van het feit dat ze heel vroeg uit het nest worden weggenomen. Als er problemen met de leeftijd worden vastgesteld, is dat niet een overtreding van een transportverordening of zelfs niet rechtstreeks van de dierenwelzijnsregels, maar op grond van de regelgeving met betrekking tot rabiës en dus gelinkt aan de regelgeving inzake volksgezondheid.

Als het daarentegen gaat – en dat is het derde type van overtreding dat u aanhaalt – over voeder en drinken, gaat het wel om dierenwelzijn. We hebben daarvoor regels vastgelegd in de transportverordening. Honden moeten tijdens het vervoer met tussenpozen van niet langer dan 24 uur gevoederd en met tussenpozen van niet langer dan 8 uur gedrenkt worden. Het is dus niet zo volgens die regelgeving dat dieren permanent toegang moeten hebben tot eten en drinken, maar er zijn wettelijk wel tussenpauzes voorzien.

Het toezicht op de intracommunautaire handel van dieren berust bij het FAVV. Daarom hebben mijn diensten data via het FAVV, omdat daar de verantwoordelijkheid ligt. Naar aanleiding van uw vraag heb ik via het FAVV vragen gesteld over dat transport, maar daar was er nog geen officieel bericht ontvangen van de Duitse autoriteiten. De procedure die bij dergelijke vaststellingen wordt gevolgd, is dat het land van oorsprong wordt geïnformeerd over de vastgestelde inbreuken. Het zijn inderdaad de bevoegde autoriteiten van het land van oorsprong die in de eerste plaats kunnen en moeten nagaan of er fouten zijn gebeurd bij de certificering en of er maatregelen kunnen en moeten worden genomen om die te bestraffen en in de toekomst te vermijden.

Tegen de bestemmingen, ongeacht de EU-lidstaat van bestemming, kan niet echt iets worden ondernomen. Die hebben immers geen overtreding begaan. Het is degene die het transport heeft georganiseerd en daarvoor verantwoordelijk is, die in overtreding is. Je kunt een koper niet verantwoordelijk stellen voor overtredingen begaan door de verkoper.

Alleen in het onwaarschijnlijke geval dat de bestemming bijvoorbeeld expliciet naar te jonge pups zou hebben gevraagd, is het een andere zaak, dus als er een uitdrukkelijke intentie is door de koper om de regelgeving te overtreden. In Vlaanderen weet men dat de Inspectiedienst Dierenwelzijn op dat vlak een oogje in het zeil houdt. Dat doen ook de praktijkdierenartsen. Daarom heb ik een meldpunt opgesteld voor praktijkdierenartsen, om melding te maken van zulke overtredingen wanneer ze worden geconfronteerd met een verkoop van jonge dieren.

Zoals ik al aangaf, heb ik over deze onderschepping geen informatie, maar uit eerdere contacten tussen onze diensten en de Duitse autoriteiten is gebleken dat dergelijke vaststellingen soms een toevalstreffer zijn. Een voorbeeld waarover ook hier een vraag werd gesteld, was een vergelijkbare vaststelling door de Duitse politie op aangeven van een wegwachter.

Ik heb geen informatie over gerichte controles door het FAVV of de politie in Vlaanderen. Dat zit bij het FAVV en de politie. Steekproefsgewijze controles op de officieel erkende plaatsen van bestemming en een goede opvolging van de meldingen van pups bieden hiervoor meer garanties.

Ik weet wel dat een van de grote problemen – dat geldt voor de hele Europese Unie – is dat er geen betrouwbaar systeem is om de leeftijd van een pup onomstotelijk vast te stellen. De tandformule biedt hier enig houvast, maar de tandwisseling gebeurt bij de verschillende rassen op een verschillende leeftijd, en

zelfs binnen de rassen zijn er nog verschillen. Daarom ook dat de lidstaten zich enkel kunnen baseren op de attesten die gevoegd zijn bij de pups en die werden opgesteld bij vertrek. De enige plaats waar immers juiste informatie over de exacte geboortedatum kan worden verkregen, is immers bij de fokker.

In een poging om een oplossing te vinden voor dit probleem, heb ik een onderzoeksproject van de faculteit Diergeneeskunde van de UGent ondersteund dat tot doel had om een onweerlegbare link tussen tandformules en leeftijd vast te stellen. Ik verwacht de resultaten midden dit jaar. Ik hoop dat we dan meer houvast hebben om een onbetwistbare formule te kunnen hanteren.

Mede in het kader van deze problematiek – dat is misschien het allerbelangrijkste – zou het goed zijn dat we een verplichte identificatie en registratie van honden op Europees niveau hebben. Dat probeer ik bij herhaling te bepleiten in de Europese Unie. Wie weet dat het Belgische voorzitterschap in 2024 ook op dat vlak een goede aanleiding is.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord. U geeft inderdaad ook aan dat die puppytransporten toch wel een probleem zijn. Ik geef u gelijk dat het FAVV hiervoor verantwoordelijk is, vooral om te kijken of de puppy's gevaccineerd zijn. Maar er wordt vastgesteld dat er transport is van puppy's van tussen de 6 en 11 weken, en dat ze zelfs op nog jongere leeftijd naar hier komen. In onze dierenwelzijnswetgeving staat heel duidelijk dat ze pas vanaf ten vroegste 8 weken verkocht mogen worden. Ik weet niet of dat inhoudt – het staat er niet expliciet in – dat dit enkel geldt voor honden die in Vlaanderen of in België gefokt zijn, want dat kunnen we beter controleren. Of geldt het ook voor honden die uit het buitenland komen?

U gaf daarnet aan dat het best is dat ze 15 weken oud zijn voor ze naar hier komen. Dan zijn ze normaal gezien ook met alle vaccinaties in orde, en is er een termijn over gegaan waarin we kunnen kijken of ze volledig gevaccineerd zijn. We kunnen wel achterhalen voor wie die puppytransporten bestemd zijn, en we weten ook dat als die puppy's van 6 weken bij die handelaars toekomen, ze ook op 6 weken worden verkocht. Ze gaan die echt niet twee weken in quarantaine houden om ze dan te verkopen. We weten dat dat gebeurt. We kunnen die handelaars dan toch wel gaan controleren? Ik zeg niet dat we daar een jaar lang moeten postvatten voor de deur, want er komen daar wekelijks wel van die busjes uit de Oostbloklanden toe. Maar het moet toch mogelijk zijn dat de politie daar steekproefgewijs af en toe controleert? Er zijn organisaties die deze transporten opvolgen, en die wel postvatten in de buurt van die bedrijven en die, als ze weten wanneer die transporten aankomen, zelfs de politie verwittigen. Maar de politie komt dan niet ter plaatse om te controleren. Maar er zijn dus wel mogelijkheden voor Dierenwelzijn om dit korter op te volgen.

Ik weet dat er een werkgroep is bij de wegpolitie waar ook de Belgian Society for Prevention of Cruelty to Animals (BSPCA) mee inzit. Zij zijn er momenteel mee bezig om een procedure uit te werken om die transporten in België te kunnen stoppen, onder andere aan de hand van de leeftijdsbepaling die men ervoor geeft. Wij hebben gehoord dat er een studie is aangevat, in verband met de leeftijdsbepaling, door dokter van den Broeck. Zij had aangegeven dat dit normaal eind 2021 afgerond zou zijn. U geeft nu aan dat het in de loop van 2022 zou zijn. Hoe komt het eigenlijk dat die studie langer duurt dan de professor eerst zelf heeft aangegeven? We moeten echt inzetten op het tegenhouden van die puppytransporten, want ik denk dat daar heel veel mensen van wakker liggen. Het is niet enkel omdat ze hier op jonge leeftijd aankomen, maar ook dikwijls ongezond. Ik zie dat zelf in mijn trimsalon, hoeveel hondjes er moeten geopereerd worden aan

slechte knieën. Dat is iets wat je vroeger niet zag. Als je dan vraagt vanwaar die hondjes komen, dan zijn het allemaal hondjes uit de Oostbloklanden. Ik denk dus dat we echt wel strenger moeten gaan toezien, om die transporten ook hier in België te onderscheppen. U zegt dat we de kopers eigenlijk niet kunnen bestraffen, omdat het probleem bij de verkopers ligt. Dan moeten we, als België, toch wel meer contact opnemen met die Oostbloklanden, om daar waar het probleem zit strenger op te treden. U weet welke invoerders het zijn, vanuit Europese landen of vanuit die Oostbloklanden, die hier aankomen met puppytransporten, want ze hebben waarschijnlijk al meerdere overtredingen begaan. Dan is het heel simpel: ze worden geschrapt van onze lijst van degenen die nog mogen invoeren in Vlaanderen. Hopelijk zullen ze zich dan wel herpakken, en eventueel wel correcte transporten naar Vlaanderen doen.

Gaat u dat aanpakken? Gaat u de leveranciers uit de Oostbloklanden die puppy's naar Vlaanderen brengen die niet voldoen aan onze dierenwelzijnswetgeving, schrappen van onze lijst van invoerders?

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, collega's, dit vraagstuk leeft al sinds 2010, toen werd vastgesteld dat er in Oost-Europa heel veel broedfok voor West-Europa ontstond. Die broedfok is alleen maar toegenomen. Op een bepaald moment zijn er artikels verschenen over 'de snelweg van de dood', waarbij puppy's vanuit het Oostblok naar ons land en Nederland werden vervoerd. Daarover zijn in Nederland ook vragen gesteld. Er is bovendien een wetsvoorstel van Theresa May dat er alleen nog dieren mogen worden verkocht als degene die ze verkoopt, ook degene is die de moeder van de puppy bezit. Op die manier wil men niet alleen de transporten, maar ook gewoon de broedfok an sich, die zeer sterk wordt aangedreven vanuit Oost-Europa, aanpakken. Er is best wel wat commotie rond deze problematiek, en dat is ook logisch. Het gaat echt over tienduizenden dieren die vaak ziek of met zware gebreken online worden aangeboden en de indruk wekken dat ze vanuit een familiale context worden verkocht, dat ze daarin opgegroeid zijn en gesocialiseerd werden. Dat is een zeer hardnekkig probleem.

Het is niet evident om dat aan te pakken, maar ik wilde hier aansluiten omdat ik u twee dingen heb horen zeggen die wel relevant zijn. Als het ten eerste over de Duitse autoriteiten gaat, weten we dat zij, als ze inbreuken vaststellen – en ze zijn sinds 2014, 2015 actiever bezig met de illegale puppytransporten uit het Oostblok – dat eigenlijk aan de gewesten moeten melden. Gebeurt dat systematisch? Wordt er, als de Duitse autoriteiten illegale puppytransporten vaststellen, systematisch contact opgenomen met de Vlaamse Dienst voor Dierenwelzijn?

Ten tweede hebt u terecht verwezen naar Europa. Daarin denkt elk land over deze problematiek na en over hoe het paal en perk kan stellen aan deze mistoestanden. Ik heb al verwezen naar Nederland en Groot-Brittannië. Deze mistoestanden zijn slecht voor het dier in kwestie, voor de moeder van de puppy's, en uiteraard ook voor het baasje, dat niets anders wil dan een huisdier waarmee men goed en gelukkig kan samenleven. Dat is toch de basisintentie. Hebt u zicht op wat hierrond op Europees niveau beweegt? Is er op de een of andere manier een coördinatie? In 2024 hebben we het Europese voorzitterschap waarbij we verschillende initiatieven kunnen nemen. Bent u bijvoorbeeld pleitbezorger om de online verkoop gewoon te stoppen, want daar zit een heel groot probleem. We weten wel dat er een erkenningsnummer nodig is, maar je ziet op sites zoals 2dehands.be en zelfs op Facebook dat broedfokkers op een heel inventieve manier de regels omzeilen. Op die manier is het dweilen met de kraan open. Zullen wij zelf naar Europa stappen met een heel specifieke vraag? Is bijvoorbeeld het aanpakken van de online verkoop een mogelijkheid? Of denkt u aan een voorstel zoals Theresa May dat in Groot-Brittannië heeft gedaan om geen puppy's meer aan te bieden zonder

dat je zekerheid hebt dat het moederdier bij de verkoper aanwezig is, waardoor je puppytransporten kunt voorkomen en vraagt dat de dieren hier worden gekweekt? Dat gaat dan gepaard met de nodige bewustwording en waarschuwing, ook via het dierenasiel, waarvan ik ook wel weet welke initiatieven zij ten gronde nemen. Zijn dat zaken die u overweegt of mogelijk zou overwegen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): We moeten blijven inzetten op de controle en handhaving van die handelaars. De minister zegt het ook: die grenzen stoppen niet aan Vlaanderen of Wallonië of tussen Vlaanderen en Duitsland. De afstemming met de andere gewesten en regio's is zeker aangewezen.

Ook het luik van de sensibilisering moet belangrijk zijn. Het is een sterk middel tegen die puppytransporten. Als er vraag is naar puppy's, dan worden die transporten in stand gehouden. Daar moeten we ook zeker op inspelen.

Ik had ook wat cijfers opgezocht. We moeten aan de Vlaming duidelijk maken en hem laten beseffen dat heel wat ingevoerde honden bestemd zijn voor Vlaanderen. Als mijn cijfers juist zijn, ligt dat percentage op 85 tot 90 procent.

99 procent van de honden die afkomstig zijn uit Tsjechië, Slowakije en Hongarije is bestemd voor erkende kweker-handelaars. Honden afkomstig uit Spanje, Roemenië en Ierland zijn voornamelijk straathonden of asielhonden. Ik denk dat we ervoor moeten zorgen dat de Vlaming eerst nadenkt, zorgen dat er geen impuls-aankopen gebeuren en dat men zeker ook eens gaat kijken naar de asielen. De minister heeft een goed initiatief genomen met het lanceren van de website www.adopteereendier.be, waarop alles wordt verzameld. Het is goed dat we de boodschap 'adopt before you shop' verder mogen verkondigen.

Tot slot, minister, hebt u eventjes gesproken over het Europese niveau. Ik ben alvast blij te horen dat u het debat op het Europese niveau ondersteunt om die registratie en identificatie te uniformiseren in Europa.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De leeftijdsregelgeving met betrekking tot de 8 weken als minimale leeftijd waarop puppies kunnen worden verhandeld, is gebaseerd op dierenwelzijn. Maar de rabiëswetgeving, die gebaseerd is op volksgezondheidsregelgeving, stelt dat puppies enkel kunnen worden verhandeld en dus ook kunnen worden getransporteerd binnen de Europese Unie op de leeftijd van 15 weken. Dierenwelzijn inspecteert natuurlijk ook de fokkers en de handelaars. Gelukkig hebben we ervoor kunnen zorgen dat het aantal inspecteurs verdrievoudigd is. We kunnen die inspecties en controles dus opvoeren.

We hebben vandaag de strengste regelgeving in Europa. Ik hoor hier enkele mensen verwijzen naar buitenlandse initiatieven. Wij hebben in Vlaanderen vandaag de strengste regelgeving van de Europese Unie. Het is die regelgeving en het zijn die principes die we willen uitdragen binnen de Europese Unie. Wij zijn ook de enigen die beperkingen opleggen via onze wetgeving ten aanzien van kwekers in het buitenland.

Er zijn nog wat stappen te zetten, maar het is mijn ambitie om in 2024 het thema op de agenda te krijgen. Ikzelf zou daartoe in eerste instantie het voorzitterschap moeten krijgen. Dierenwelzijn zit momenteel in de rayon van Landbouw, wat mijns inziens op zich al een slecht idee is. Daar zit er wat fout. Maar ik ga er alles aan doen om het thema op de agenda te zetten, als ik daar het voorzitterschap van krijg. Ik denk dat dat ook een momentum is om concrete voorstellen te kunnen lanceren. Maar in het kader van deze problematiek begint alles natuurlijk bij een

Europees identificatie- en registratiesysteem. Als we dat niet hebben, is alle andere regelgeving eigenlijk de facto zonder voorwerp.

Intussen moeten we – en dat heeft collega Claes terecht aangehaald – natuurlijk de consument sensibiliseren. Daar begint ook alles bij. We hebben er ondertussen door een aanpassing van de regelgeving voor gezorgd dat elke consument contractueel het recht heeft – dat is een opschortende voorwaarde, de nietigheid van het contract kan zelfs worden ingeroepen – om het moederdier te zien. Wanneer een handelaar beweert dat het eigen kweek is, heb je als consument altijd het recht om het moederdier te zien. We moedigen mensen ook expliciet aan om van die mogelijkheid gebruik te maken. We organiseren bovendien permanent campagnes in het kader van adopteereendier.be waarbij we zoveel mogelijk mensen willen toeleiden naar de asielen, en dat werpt wel wat vruchten af. Aanvankelijk hadden we de ambitie om ervoor te zorgen dat er minstens 1000 dieren zouden worden aangeboden voor adoptie via de website adopteereendier.be. We zitten vandaag aan 1500 dieren. Je hebt dus geen enkel excuus meer om eerst naar een handelaar te lopen of naar een dierenwinkel. Kijk eerst wat het aanbod is op adopteereendier.be. Je stelt vast dat er een aanbod is voor elk wat wils. Bijna voor elk hondenras vind je een aanbod op adopteereendier.be.

We hebben ervoor gezorgd dat de meeste asielen connecteren en hun aanbod registreren op die website. Dat is een stap vooruit. We moeten er ook voor zorgen dat we een stimulans geven aan de vraagzijde. Dat zullen we doen met extra campagnes.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. U zegt dat wij in Vlaanderen de strengste regelgeving hebben in verband met dierenwelzijn. Ik wil dat toch wel betwisten, zeker als ik hoor dat Wallonië de invoer of de verkoop van puppy's uit het Oostblok wil verbieden of zelfs verbiedt op dit moment. Toen ik u die vraag een tijdje geleden stelde, gaf u aan dat we dat in Vlaanderen nog niet zullen doen omdat we te veel puppy's uit het buitenland nodig hebben. Maar als we dat wel zouden doen, zouden er in Vlaanderen misschien bonafide fokkers opstaan om ervoor te zorgen dat de puppy's op een juiste manier gekweekt en verkocht zouden worden in Vlaanderen, op een manier die voldoet aan onze dierenwelzijnswetgeving.

Op de vraag of het dossier of de studie over de leeftijdsbepaling zeker in 2022 zal afgerond zijn, hebt u mij niet echt een antwoord gegeven. Hoe het zit met de werkgroep die werd opgericht bij de wegpolitie? Ik zal u eventueel nog schriftelijk vragen naar de stand van zaken daar. Dat zou ik zeker graag weten. U zegt dat er meer inspecteurs zijn aangeworven. Dat is correct, maar we moeten dan ook daadwerkelijk veel meer controles uitvoeren. Dat is hier het grootste probleem. We hebben een wetgeving, maar er worden achterpoortjes gevonden. Dat kunnen we enkel vermijden met zoveel mogelijk controles en boetes. We zullen straks de verzwaring van de strafmaat goedkeuren in het parlement. Dan moet dat nog door de rechters worden toegepast. We moeten ook de erkenning van die bedrijven, die puppywinkels waar al meermaals fouten zijn vastgesteld intrekken, om zo een duidelijk signaal te geven dat Vlaanderen het niet eens is met de manier waarop op dit ogenblik de handel in puppy's gebeurt.

Ik hoop dat wij snel, zoals in Duitsland, transporten kunnen onderscheppen. Wat Duitsland kan, vind ik, moet Vlaanderen ook kunnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de update van RE-Place, het platform voor alternatieve methoden voor dierproeven – 1351 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): We hebben het er al vaak over gehad in deze commissie: testen op dieren om mensen te kunnen genezen is een complexe ethische aangelegenheid. Ik verwijs hier naar mijn conceptnota, die we hier al uitgebreid hebben besproken, om te evolueren naar een proefdiervrij Vlaanderen, toekomstgericht.

Nagenoeg iedereen is het erover eens dat de ideale wereld dierproevenvrij is, maar de ideale wereld is ook vrij van ongeneeslijke ziektes. Dat is helaas niet het geval. Een aantal mensen kiezen ondubbelzinnig de kant van de dieren en verzetten zich tegen elke vorm van dierproeven. Anderen verdedigen de medische kant en focussen volledig op het genezen van zieke mensen.

Hoe dan ook zijn in de huidige wetenschappelijke stand van zaken experimenten nog noodzakelijk om wetenschappelijke inzichten te verwerven als we ooit een afdoend middel willen vinden tegen bijvoorbeeld kankers of neurologische aandoeningen als alzheimer.

Ook de recente covidcrisis heeft aangetoond dat het zoeken naar een vaccin nog steeds de inzet van proefdieren nodig heeft gehad. Precies daarom moeten proeven die op dieren gebeuren, plaatsvinden in de meest optimale omstandigheden, die het welzijn van de proefdieren maximaal eerbiedigen.

Minister, op zondag 16 januari lanceerde u samen met uw Brusselse collega bevoegd voor het dierenwelzijn een nieuwe, geoptimaliseerde versie van het RE-Placeplatform. RE-Place werd in 2017 gelanceerd en is een database voor wetenschappers die alternatieve methoden voor dierproeven bundelt. Het doel van dit project is de bestaande expertise over proefdiervrije methodes te verzamelen, kennisdeling daaromtrent te faciliteren, te verbeteren en uiteindelijk alternatieve methoden voor dierproeven te stimuleren. Zo werden al zo'n 170 methoden van verschillende onderzoekers uit diverse wetenschappelijke domeinen en instellingen samengebracht.

Met de update van het platform wil men nu tegemoetkomen aan een aantal inhoudelijke knelpunten die door de gebruikers werdenesignaleerd. De dataverzameling op het platform zou worden vergemakkelijkt en ook maakt men het nu mogelijk om de verzamelde informatie te koppelen aan bepaalde onderzoeksgroepen of organisaties.

Minister, kunt u de optimalisaties van het RE-Placeplatform in detail toelichten? Hoeveel bedroeg de kostprijs van deze optimalisaties en hoe werden de kosten verdeeld tussen de gewesten? Op welke manier zult u de verschillende knelpunten die gebruikers signaleren, aanpakken?

De databank focust momenteel op positieve resultaten en verhalen rond alternatieve methoden voor dierproeven. Dat is logisch om kennis te delen, maar anderzijds lopen heel wat proeven niet zoals verwacht. Mijn fractie vindt dat het belangrijk is om ook de negatieve zaken te bundelen in de databank om zo onnodige dierproeven te vermijden. Het is belangrijk om informatie om te delen,

want het voorkomt dat andere onderzoekers opnieuw dierproeven doen en dezelfde fouten maken op de kap van proefdieren.

Minister, zult u de oprichting van een databank, al dan niet in de schoot van RE-Place, met gegevens over negatieve onderzoeksresultaten opzetten? Op welke wijze meent u dat de oprichting van zo'n databank complementair kan zijn aan het RE-Placeproject?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw De Vroe, u hebt de voordelen van heel het project goed geschetst. Steeds meer onderzoekers en onderzoeksinstellingen voegen informatie toe aan deze databank. Dat blijft dus groeien. Gaandeweg werden enkele hindernissen en knelpunten opgemerkt in het gebruik van de databank. Die werden recentelijk aangepakt.

Wat er concreet werd gewijzigd, is dat voortaan niet alleen individuele onderzoekers zich kunnen registreren en bijdragen aan de databank, maar dat ook de onderzoeksgroepen of organisaties dat kunnen doen. Dat heeft als voordeel dat de organisaties zelf mee controle kunnen uitoefenen op de inhoud en de kwaliteit van de methoden die worden ingediend door de eigen onderzoekers. Ze krijgen de mogelijkheid om methoden die worden ingediend, na te lezen, aan te passen en goed te keuren voordat die in de databank worden opgenomen.

Dit verhoogt de kwaliteit en betrouwbaarheid van de inhoud van de databank, maar zorgt er bijvoorbeeld ook voor dat patentgevoelige informatie niet onbedoeld wordt gedeeld. Bovendien krijgen de onderzoeksgroepen en instellingen een goed overzicht op de aanwezige expertise in het domein van alternatieve methoden in de eigen organisatie.

Door de toenemende maatschappelijke belangstelling voor het vervangen van dierproeven zal het voor organisaties waarschijnlijk ook alsmear belangrijker worden om vlot in kaart te kunnen brengen welke expertise intern, binnen de eigen organisatie, voorhanden is. Voor de individuele onderzoekers is het dan weer interessant dat zij hun methoden onmiddellijk kunnen toevoegen aan de databank, met de wetenschap dat dit binnen dit zelfde systeem nog wordt nagekeken vóór publicatie door hun eigen verantwoordelijke binnen de organisatie.

De aanpassingen die aangebracht zijn op vraag van de sector, zorgen ervoor dat het meer op maat van de sector is, wat het gebruik ervan enkel zal doen toenemen. Om deze wijzigingen vlot ingang te laten vinden, hebben we trouwens ook trainingen voorzien om de contactpersonen binnen de organisaties vertrouwd te maken met alle functies van de databank. Er worden met dat doel ook enkele instructievideo's gemaakt.

Aan de kostprijs zijn enkele aspecten verbonden:

Er zijn de technische aanpassingen die werden uitgevoerd door een IT-bedrijf waarvoor, afgerond, zo'n 14.000 euro werd aangerekend. Dat is exclusief btw. Die optimalisaties waren wel al voorzien in het budget toen we in 2020 besloten om het project verder te ondersteunen.

Verder omvat een groot deel van de totale kostprijs de effectieve werkuren van de twee wetenschappelijk medewerkers die aan het project verbonden zijn. Dat is één medewerker die door ons wordt vergoed, en één die vergoed wordt door de Brusselse overheid. Ook die werkuren hadden we voorzien in ons budget.

De goede werking van de databank en van de website wordt nauw opgevolgd door die twee medewerkers. Gebruikers kunnen mogelijke problemen altijd signaleren.

Dat kan via het contactformulier dat op de website staat. Het kan ook via persoonlijke mail of via het algemene e-mailadres. Het RE-Placeproject heeft ook een LinkedIn-pagina, waar mensen via de chat gemakkelijk vragen kunnen stellen. De wetenschappelijk medewerkers proberen steeds om alle vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden. Er wordt soms ook persoonlijk overleg ingepland, als het gaat over specifieke vragen. Voor de coronapandemie werden ook presentaties ter plaatse georganiseerd bij de verschillende instellingen. Men gaat proberen om die draad weer op te nemen.

Knelpunten kunnen divers van aard zijn. Er zijn natuurlijk technische problemen, bijvoorbeeld bij het inloggen, of bij de registratie. Daarvoor hebben we een extern IT-bedrijf, dat die problemen moet aanpakken. Inhoudelijke knelpunten worden behandeld door het RE-Placeteam zelf. Voor elke vraag die niet per e-mail kan worden opgelost, wordt een persoonlijk overleg ingepland. Een succesvoorbeeld van een inhoudelijk knelpunt dat ondertussen werd opgelost, was de vraag van de organisaties om meer controle te hebben over informatie die wordt ingediend in de databank. Daarvoor hebben we net de nieuwe functie gecreëerd, die ik in het begin heb beschreven.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw verduidelijkingen bij het persartikel dat wie hierover hadden gelezen. Het RE-Placeproject toont vooral het belang van de samenwerking aan. Door de positieve resultaten te delen dragen we bij aan het welzijn van de proefdieren, maar ook de negatieve resultaten die gedeeld worden zijn van groot belang, om onnodige dierproeven te vermijden. Vandaar dat ik in mijn vraagstelling echt de nadruk heb gelegd op de complementariteit van die negatieve resultaten. Ik zuig dat zeker niet uit mijn duim. Ik heb die insteek mede ook gekregen door verder onderzoek, naar aanleiding van mijn conceptnota en naar aanleiding van plaatsbezoeken die ik heb gebracht om mij te verdiepen in de materie van de dierproeven. Er werd mij ook vanuit de academische wereld meegegeven dat men het erg vond dat er soms onnodige dierproeven gebeuren. Door ook de negatieve onderzoeksresultaten te integreren in de databank zou dat dus vermeden kunnen worden, en kunnen we versneld evolueren naar een dierproevenvrij Vlaanderen. Dat is toch mijn bedoeling, zoals u weet. Dat is toch iets heel belangrijks dat ik nog wou zeggen.

Verder had ik nog willen weten waar er precies nog extra optimalisaties zitten door die verbeterde samenwerking.

Als commissie hebben we binnenkort een werkbezoek aan Johnson & Johnson gepland naar aanleiding van de bespreking van de voorstellen en conceptnota's, en ook van het voorstel van mevrouw Almaci. We zijn daar in de vorige legislatuur ook op werkbezoek geweest, dat was toen heel interessant. Ik kijk uit naar de evoluties die ze intussen hebben gemaakt.

Minister, hoe zit het nu met de organisatie van de rondetafel die in het regeerakkoord is voorzien? Hoe zal dat concept in elkaar steken? Hoe vaak zal die rondetafel bij elkaar komen? Wie zal er mogen aanschuiven? En dan een vraag in het voordeel van ons allen: kunnen wij daarbij als Vlaamse volksvertegenwoordigers, die zich al verdiept hebben in deze materie, ook een rol spelen?

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik zal niet alles herhalen wat mevrouw De Vroe heeft gezegd, maar ik wil mij aansluiten bij het laatste en naar de samenstelling van de rondetafel vragen. Minister, op welke manier wilt u het evenwicht tussen de stakeholders en de transparantie bij die rondetafel verzekeren, zowel naar ons als parlementsleden als naar de bevolking toe? Dat is een heel specifieke vraag. Er

wordt al heel lang uitgekeken naar die rondetafel. Er zijn verschillende stakeholders die niet uit de academische wereld komen en die vragen om hier op de een of andere manier bij betrokken te worden. Wat is de stand van zaken daarrond? Hebt u dan met vooral de dierenwelzijnsorganisaties contact gehad en op welke manier bent u van plan om verder te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voor 2020 zagen we een daling in het aantal dierproeven. Dat was een derde daling op rij, en dat kunnen we uiteraard alleen maar toejuichen, maar we zijn er absoluut nog lang niet. We wensen uiteraard dat die dalende trend wordt voortgezet. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat de alternatieven voorhanden zijn. Ik ben dan ook van mening dat RE-Place een goed project is. Het zet de alternatieven in de kijker en moedigt die ook aan. Ik ben zeer hoopvol dat dat project ook effectief op het terrein zal lonen en dat die inspanningen op het terrein zullen te zien zijn. Vanuit onze fractie is er dus alle steun voor de verdere uitbouw en de optimalisatie van RE-Place.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb voor die rondetafelgesprekken een externe dienstverlener ingeschakeld. Ik heb daarvoor eerst een procedure moeten opstarten in het kader van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Die procedure is onder tusschen afgehandeld. Technopolis is de opdrachtnemer die dat begeleidt.

Wat is de doelstelling? We zullen die rondetafelgesprekken in twee fases laten plaatsvinden. In een eerste fase wordt er ingezoomd op de domeinen waarin momenteel de meeste dierproeven worden uitgevoerd. De rapporten die in die eerste fase worden opgesteld, moeten een blik geven op de acties die volgens de onderzoekers moeten worden ondernomen om hinderpalen die de overgang en evolutie naar een proefdiervrij onderzoek in de weg staan te overwinnen, en ook om opportuniteiten te benutten.

In een tweede fase willen we op basis van deze output en in overleg met een ruime groep stakeholders een actieplan opstellen. Het is daarbij wel van belang dat de personen en organisaties die die acties kunnen ondersteunen of realiseren, mee aan tafel zitten. Dat proces moet leiden tot een plan met exitpunten die concreet, haalbaar en gedragen zijn, met ook de vermelding van de actoren die dan de verantwoordelijkheid moeten nemen om een en ander tot een goed eind te brengen.

Het is de bedoeling om met dat initiatief een ruimere dynamiek tot stand te brengen om in samenwerking met zoveel mogelijk partijen ook maximale toepassing van dat principe van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid (BIV) – je kent dat: vervangen, verminderen en verfijnen – nog meer ingang te doen vinden. Dat proces loopt over twee jaar. We zijn eind 2021 begonnen. Zo weet u ook onmiddellijk waar de tijdshorizon ligt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u, minister, voor uw reactie. Wij gaan uiteraard de rondetafelgesprekken goed opvolgen. We hopen nog steeds om daar als Vlaamse volksvertegenwoordigers enige rol in te mogen vertolken gezien het vele onderzoekswerk en het ingraven in deze materie dat wij hebben verricht. Verder hoop ik dat u mijn oproep, bijna een smeekbede, om die negatieve testresultaten in de database op te nemen, alsnog zult realiseren en meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe ontwikkelingen in het vuurwerkverbod
– 1389 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): In 2019 keurde het Vlaams Parlement het decreet voor een totaalverbod op vuurwerk goed. Toenmalig federaal minister van Werk en Economie Muylle trok daarop naar het Grondwettelijk Hof. Op 17 december 2020 vernietigde het Hof het Vlaamse vuurwerkverbod. Volgens het Hof zou het verbod de bevoegdheden van de federale overheid in de weg staan. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn betreur ik uiteraard nog altijd deze beslissing.

Maar nu lijkt er toch iets te bewegen. Op 17 januari 2022 kreeg ik als burgemeester van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een bevraging toegestuurd rond het thema. In de begeleidende mail werd verklaard dat vuurwerk een mooie traditie is, maar dat het steeds meer onder druk komt te staan. Brandveiligheid, risico's voor verwondingen, dodelijke slachtoffers, dierenwelzijn, milieuvervuiling zijn de redenen die werden aangegeven in het schrijven. Enkele Limburgse gemeenten trokken met eindejaar ook al aan de alarmbel en pleitten voor meer restricties rond vuurwerk. Minister Verlinden steekt dus blijkbaar nu toch het vuur aan de lont en wil in gesprek gaan met de lokale besturen. De vragen in de bevraging zijn, wat mij betreft, vrij duidelijk. Ik zal er twee citeren. De eerste vraag is 'Bent u voorstander van een nationaal verbod op de verkoop van vuurwerk aan particulieren?' en de tweede vraag is 'Bent u voorstander van een nationaal verbod op het afsteken van vuurwerk door particulieren?'.

Ik ben alvast heel tevreden met deze nieuwe ontwikkeling. Ik hoop dat dit thema inhoudelijk besproken kan worden en effectief tot resultaten kan leiden. Ik weet, minister, dat u als minister van Dierenwelzijn een sterke voorstander bent voor een totaalverbod op vuurwerk.

Was u op de hoogte van het initiatief van uw federale collega, minister Verlinden? En indien ja, hebt u bijkomende informatie over dit initiatief? Indien u niet op de hoogte was van het initiatief, zult u dan contact opnemen met de minister om bijvoorbeeld naar de beweegredenen en haar standpunt te peilen?

In welke mate kunt u als Vlaams minister van Dierenwelzijn een bijdrage leveren om dit dossier enigszins nieuw leven in te blazen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is heuglijk nieuws. Heel die discussie heeft op het federale niveau natuurlijk wel wat voeten in de aarde gehad. Ik betreurde uitermate dat toenmalig minister Muylle naar het Grondwettelijk Hof is gestapt met het oog op vernietiging van ons vuurwerkverbod. Daar heeft zij ook gelijk gekregen. Vervolgens heb ik dan gevraagd: 'Oké, het is wat het is. Het is spijtig. Ik zou u dan toch willen vragen om dan, aangezien u het uw bevoegdheid vindt, die bevoegdheid ook te usurperen, om daar gebruik van te maken en een vuurwerkverbod dan maar op Belgisch niveau te gaan invoeren.' Dat is niet gebeurd. Vervolgens is de opvolger van mevrouw Muylle, de heer Dermagne, ook gevraagd om op te treden. Ik deed dat via brief en kreeg daar geen respons op.

Het is dus heel goed nieuws dat minister Verlinden ter zake dan wel het initiatief wil nemen. Ik sta open voor elk gesprek, voor elke aanmoediging, voor elke steun,

voor wat dan ook. Ik weet niet in welke mate dat is doorgesproken op het niveau van de Federale Regering, in welke mate daar al een consensus rond bestaat. Sommige collega's hier weten dat misschien beter dan ikzelf. Ik kaats die vraag terug naar sommige hier aanwezige voorzitters van partijen van de Federale Regering. Zij weten daar misschien meer over. Ik hoor het graag, maar mijn steun heeft men onvoorwaardelijk in dezen.

Intussen proberen we wel te sensibiliseren. We doen dat richting de gemeenten. We proberen hun in de bewuste periode op het einde van het jaar te wijzen op de mogelijkheden die vandaag bestaan. Het is wel goed dat er op dat niveau toch al voor gezorgd is dat de regel werd omgedraaid, zodat ook op gemeentelijk niveau het vuurwerk onderworpen is aan serieuze beperkingen. Maar wat mij betreft, zijn ze nog niet verregaand genoeg. Ik blijf voorstander van een verbod. Intussen proberen we wel te sensibiliseren richting de gemeenten. We vragen hun ook controles uit te oefenen. Ik stel vast dat het afgelopen jaar de controles wel intensiever gebeurd zijn en dat er ook in verschillende gemeenten pv's werden opgesteld. Maar ik ben ook de eerste om te erkennen dat het niet evident is om in de nieuwjaarsperiode extra inspecties en controles te laten plaatsvinden. Dat begrijp ik wel. Ik stel met tevredenheid vast dat het aantal controles en pv's toch wel toeneemt. Maar kijk om u heen en u zult zien dat er nog heel veel vuurwerk wordt afgestoken, ook wanneer dat door de gemeente uitdrukkelijk verboden is.

Ondertussen hebben we via Dierenwelzijn ook altijd op onze website tips geplaatst om dieren te beschermen tegen vuurwerk. Maar dat is natuurlijk 'kurieren am Symptom'. We zouden graag het symptoom zien verdwijnen. Dat er een verbod zou komen op vuurwerk, zou een goede zaak zijn voor dier en voor mens.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Dank u, minister, voor uw antwoord.

Ik kan alleen maar bevestigen dat ik zelf nog steeds ontgoocheld ben door de vernietiging van het decreet. Het decreet legde de verantwoordelijkheid om actief te beslissen om particulier vuurwerk toe te laten bij de lokale besturen. Ik blijf dat spijtig vinden.

De voorbije eindejaarsperiode heeft nog maar eens aangetoond hoe belangrijk het thema is. U hebt gezegd dat handhaving in die periode voor de lokale besturen een serieuze uitdaging is. Onze eigen politiezone zet tijdens de oudejaarsnacht twee extra ploegen in voor alle soorten van overlast. Wij hebben nu ook gemerkt dat er in de eindejaarsperiode ook op andere momenten particulier vuurwerk werd afgestoken. Dat vergt een inzet van ongeveer drie weken extra controle op dergelijke overlast. Dat zijn toch serieuze inspanningen die daarvoor geleverd moeten worden.

De lokale besturen zullen dus zeker vragende partij zijn om hiervoor op federaal niveau een initiatief te nemen en om actie te ondernemen, uiteraard om dierenleed te vermijden, maar ook – zoals u op het einde hebt gezegd – om heel wat menselijk leed te vermijden. Dat aspect mogen we ook niet vergeten. Elk jaar zijn er ongevallen, soms zelfs met dodelijke afloop. Dat is te vermijden.

Minister, u hebt in januari 2021 aangegeven dat u er voorstander van bent om na te denken over een verbod op de verkoop van bepaalde vormen van vuurwerk. Ook daar kan ik u als burgemeester alleen maar bijtreden.

Ik heb, kortom, een sprankeltje hoop gekregen toen ik de mail van de VVSG ontving. Ik hoop echt van harte dat het geen ijdele hoop zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik neem uw uitgestoken hand met veel plezier aan. Ik kan alleen maar vaststellen dat mevrouw Muylle in de vorige legislatuur als minister ... Het is niet mijn taak om hier de verdediging te voeren, maar eerlijk is eerlijk: destijds had het Grondwettelijk Hof ... (*onverstaanbaar*) ... een Zweedse meerderheid, omdat het aangaf dat het verbod, zoals het was uitgewerkt door Vlaanderen, in strijd was met de Europese regelgeving. Ik zat toen niet in die regering. Ik ben wel een van de pleitbezorgers voor meer aandacht voor dierenwelzijn. En het doet me ook heel veel deugd om te zien dat met de demarche van federaal minister Verlinden die aandacht verder groeit. Ik zal onze rol spelen in het hoog houden van die aandacht.

Eerlijk is eerlijk: de oefening die we hebben gedaan, ging over hoever een decreet kan gaan en hoever de Europese regelgeving kan gaan. Ik heb geen enkele intentie, en ik heb er ook geen voordeel bij om de een of de andere positie te verdedigen van een regering waar de N-VA in zat en Groen niet. Ik denk wel dat heel veel bewustwording belangrijk is. Vlaanderen heeft daarin al veel goede stappen gezet, onder andere door samen met dierenwelzijnsorganisaties diervriendelijk vuurwerk, dat ook stil vuurwerk is, te promoten.

Ik stel vast dat in de gemeenten waar bijvoorbeeld vuurwerk op oudjaar verboden is, ook meer controle nodig is. In de afgelopen jaren is er ongelooflijk veel vuurwerk afgestoken, veel meer dan in de jaren waarin het was toegelaten. Naast sensibilisering en gebruik van geluidsarm vuurwerk – een oefening tussen de regeringen, laat ons tonen dat samenwerken kan –, is ook gewoon een goede handhaving nodig. Voor sommige mensen hoort vuurwerk nu eenmaal ten minste bij oudjaar of bij speciale momenten.

Misschien kunnen we theoretisch wel een verbod hebben, maar in de praktijk is dat soms heel relatief. Ik heb dit jaar staan kijken naar wat er allemaal in de lucht is geschoten in een stad waar particulier vuurwerk afschieten verboden is. Dat is niet min. Dat concurreert met professioneel vuurwerk.

Dit gezegd zijnde, zijn er wel nog stappen te zetten. Via samenwerking kunnen we wel een oplossing vinden, zowel met de lokale besturen als met de andere overheden. Daarin zullen we met veel plezier onze rol spelen. Ik neem de uitgestoken hand aan. Ik denk ook wel dat het nodig is om iets in gang te zetten zodat de wetgeving aan alle kanten correct is.

Hiermee heb ik gereageerd op een vraag die, hoewel ik geen minister ben of niet bevraagd werd, toch impliciet aan mij was gesteld. Ineens heb ik zelf ook een aantal vragen gesteld om niet via conflict, maar via een goede samenwerking een oplossing te zoeken voor dit probleem. Ik ben blij dat die samenwerking met de federale overheid al is opgestart.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik vind het ook heel jammer dat het verbod op vuurwerk is ingetrokken. Nu stelt federaal minister Verlinden dit opnieuw aan de kaak en wil ze eventueel actie ondernemen. Zolang vuurwerk mag worden verkocht, zal het heel moeilijk zijn om mensen te motiveren om geen vuurwerk af te steken.

Waar ik woon, in Herentals, was het dit jaar met oudjaar ook weer prijs. Ook al is het op dat grondgebied verboden, de politie geeft aan dat ze echt niet de middelen heeft om dat te controleren. Bij ons ging een aantal dagen voor oudjaar en zelfs tot twee weken na oudjaar, geregeld nog wel ergens een vuurpijl de lucht in.

Minister, de onderhandelingen zijn nu bezig, maar hoelang gaat het nog duren voor er een definitieve oplossing komt voor het vuurwerk en vooral het vuurwerkverbod?

Hoe staat u tegenover geluidsarm en dus eigenlijk diervriendelijk vuurwerk? Zolang er geen verbod op de verkoop van vuurwerk is, zullen mensen dat blijven afsteken.

We moeten een kat een kat noemen, maar als we in principe enkel nog geluidsarm en dus diervriendelijk vuurwerk zouden verkopen, kunnen we dat een klein beetje opvangen zolang er geen definitief vuurwerkverbod is. Het is goed voor de dieren, want dat produceert zeer weinig geluid. Aangezien er zeer weinig buskruit in dat vuurwerk zit, zal het ook veel veiliger zijn voor de personen die dat vuurwerk afsteken. Hoe staat u ten opzichte van geluidsarm vuurwerk?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ook in mijn gemeente, Kampenhout, was er een verbod, maar toch was er een enorme knaldrang dit jaar. Het was ongezien. Ik denk dat we het zo kunnen samenvatten. De politie heeft echt haar uiterste best gedaan om zo goed als mogelijk te handhaven. Daar was ook echt op ingezet. Maar je ziet op Facebook, op 'Kampenhout leeft' in mijn geval, dat er jammer genoeg een paard gestorven is in onze gemeente, door die knaldrang. De foto werd heftig gedeeld op de sociale media, waardoor er ook heftige reacties van de mensen komen in de richting van de handhaving en dergelijke. Maar er was overal zodanig veel geknal dat het onmogelijk was om overal te zijn.

De politie heeft daar ook op gereageerd, zelfs uit privénaam op die Facebookgroep, om daarop te wijzen. Ik denk dat de politiediensten, zeker in mijn gemeente, hun uiterste best hebben gedaan om die handhaving zo goed mogelijk te doen. Is er een betreurd paard omdat veel mensen, door de covidperiode, wilden knallen langs alle kanten en enkel aan hun eigen plezier hebben gedacht, en niet aan het dierenwelzijn? Er is wel gesensibiliseerd, maar ik denk dat er nog te veel mensen enkel aan zichzelf hebben gedacht en niet aan de gevolgen voor de dieren. Ik denk dat, wat dat betreft, in de toekomst de communicatie vanuit Vlaanderen nog beter kan, richting de diensten voor dierenwelzijn bij de lokale besturen, zodat dat ook in gemeenten waar er geen verbod is – bij ons was dat dus wel het geval – beter opgenomen kan worden.

Wat de alternatieven betreft: er zijn er heel wat. Het oplijsten van die alternatieven is interessant om mensen te laten zien dat er nog leukere dingen zijn dan vuurwerk afsteken.

Tot slot, minister, heb ik ook gezien dat het ongelooflijk is waar die mensen aan vuurwerk konden geraken. Ik denk dat het wel interessant is om dat eens in kaart te brengen. Ik heb zelfs 'via via' vernomen dat men heel gemakkelijk vanuit het buitenland via transport dingen kan laten leveren. Als dat zo is, dan denk ik dat dat duidelijk in kaart gebracht moet worden. Als dat tussen andere pakketjes terechtkomt, dan denk ik dat op dat ogenblik ook de veiligheid van de chauffeurs in het gedrang kan komen. Maar bon, dat is dan de verantwoordelijkheid van het betrokken transportbedrijf. Ik denk dat het ook belangrijk is om dat bijkomend te onderzoeken. U hebt onze steun.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel, collega's, voor de vraagstelling. Ik denk dat we allemaal hebben kunnen vaststellen dat vuurwerk nog steeds een traditie is waar mensen sterk aan vasthouden. Op een moment dat onze vrijheden rond feestelijkheden ingeperkt zijn, is er misschien nog meer knaldrang dan in andere jaren, zoals de collega het gesteld heeft. Ik denk dat we ons vizier voldoende breed moeten openhouden. Ik kijk dan bijvoorbeeld ook naar Nederland, dat het afgelopen jaar een verbod heeft gehad. Ik heb moeten vaststellen dat het ook daar niet opgelost is door gewoon een verbod op vuurwerk af te kondigen. Ook daar is er nog massaal veel vuurwerk afgeschoten. Ik denk dat we daar als beleidsmakers

ook oog voor moeten hebben. Hoe kunnen we tot sluitende besluitvorming komen als we het een of het ander willen, en niet enkel dienaar zijn van hen die zonder problemen de wetgeving overtreden? De collega's hebben er al naar verwezen dat er extra politieploegen ingezet worden, maar zolang het vuurwerk beschikbaar is gaan we altijd achterna lopen. Daarover heb ik in het verleden al mijn bezorgdheid geuit. Je gaat nooit op elke hoek van de straat een politiepatrouille kunnen plaatsen om elk vuurwerk in het oog te kunnen houden. Dan nemen we onszelf niet au sérieux. Ik denk dat we de problematiek meer ten gronde moeten aanpakken.

Waarom mevrouw Muylle in het verleden gehandeld heeft? Ik denk dat collega Almaci heel duidelijk de geschiedenis gekaderd heeft, en dat het inderdaad over bevoegdheidsverdelingen ging. Misschien had overleg vooraf wel een ander licht geworpen op heel de discussie, en misschien had men dan meer vooruitgang geboekt. Maar dat is het verleden. Ik denk dat er correct gehandeld is, naar bevoegdheidsverdeling.

Minister, er zijn lopende initiatieven. Er wordt onderzocht op welke manier er sluitende pistes kunnen worden uitgewerkt. Ik kijk zeker uit naar de verdere resultaten, maar in tussentijd is er natuurlijk ook de vraag wat we wel kunnen doen. We hebben daar ook in het verleden naar verwezen en expliciet gevraagd om in overleg te gaan met de vuurwerksector om te kijken op welke manier er toch meer gekaderd initiatieven kunnen worden genomen en of er mogelijkheden zijn rond geluidsarm vuurwerk. Zou er naar geluidsarm vuurwerk eventueel nog meer onderzoek kunnen gebeuren of kan de verkoop meer daarop gericht worden? Bent u de afgelopen jaren daarover nog in overleg geweest met de sector? Zijn daar resultaten van? Kunnen we op andere manieren nog meer inzetten op dit probleem in afwachting dat een andere, sluitende besluitvorming tot resultaten zal leiden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal het nog eens schetsen. In 2019 hadden we een overeenkomst waarbij we vanuit het Vlaams Parlement stelden dat we de regels zouden omdraaien: in plaats van een algemene toelating geldt er een algemeen verbod, waarbij de gemeente kan beslissen om toelating te geven. Die regeling is door een vreemde alliantie van enerzijds vuurwerkverkopers en anderzijds de Federale Regering aangevochten voor het Grondwettelijk Hof. De argumentatie van het Grondwettelijk Hof was dat dat neerkwam op een verkoopverbod, en dat is een federale bevoegdheid.

Nu goed, gedane zaken nemen geen keer, maar ik heb van de VVSG toch ook begrepen dat daar een sterke vraag naar een algemeen verbod bestaat. Als dat dan een federale bevoegdheid is, het weze zo, maar dan wil ik graag dat men daar ook consequent naar handelt.

Omdat het toen over een voorstel van decreet ging, is het misschien ook wel zinvol om dat initiatief van minister Verlinden via een resolutie te ondersteunen, waarbij het Vlaams Parlement de steun uitspreekt ten aanzien van een vuurwerkverbod. Zo kan men de acties van minister Verlinden op federaal niveau ondersteunen. Dat zou misschien goed zijn. Men kan dan ook onmiddellijk zeggen dat er een mogelijkheid is om bepaalde types van vuurwerk te verbieden. Je zou ook nog uitzonderingen kunnen toelaten voor professionals. Het is geen binaire discussie, waarbij ofwel alles wordt verboden of alles wordt toegelaten. Er zijn verschillende mogelijkheden.

Er is trouwens niets nieuws onder de zon, want in 2020 heeft men een algemeen verbod uitgevaardigd. Met Nieuwjaar, ook al was het op grond van corona en om samenscholingen te verhinderen, is toen een algemeen vuurwerkverbod uitgevaardigd. Het kan dus. Waarom zou men dat dan ook niet continueren in de tijd

en voor een vuurwerkverbod op elk moment zorgen? Zoals ik heb gezegd, kan het Vlaams Parlement daar misschien ook een duwtje aan geven ter ondersteuning van de plannen en acties van minister Verlinden.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Dank u wel.

Collega De Vroe en collega Rombouts gaan in op de aspecten van de verkoop. Dat is inderdaad een heel interessante discussie, maar een federale bevoegdheid. Ik denk dat de beste kans op slagen een gedragen regelgeving is, een regelgeving waarin ook de aspecten van de verkoop worden meegenomen. Doordat de collega's dat erkennen, hoop ik natuurlijk dat zij dit zullen aankaarten bij de Federale Regering en hun federale collega's om dit thema mee onder de aandacht te houden, zodat we niet opnieuw een jaartje laten voorbijgaan en het alweer snel oudjaar zal zijn. Ik ben hoopvol.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het garanderen van het welzijn van paarden bij het plaatsen van een wolfproof omheining – 1448 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mag ik vragen het kort te houden, gezien de zeventien minuten die ons nog slechts resten.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik zal me beperkingen in mijn vraagstelling. Het komt erop neer dat er toch heel wat problemen zijn met betrekking tot het omheinen van de dieren ten voordele van het weghouden van de wolven.

Vzw PaardenPunt Vlaanderen, de koepelorganisatie van de Vlaamse paarden-sector, meldt dat elektrische schrikdraadconstructies levensbedreigend kunnen zijn voor paardachtigen. In het bijzonder hebben ze het daarbij over op lage hoogte aangebrachte schrikdraad. Paarden die erin trappen, zouden levensbedreigend verwond kunnen worden. De elektrische afsluitingen zijn wettelijk gereguleerd door het Algemeen Reglement op Elektrische Installaties (AREI) en zijn een federale bevoegdheid.

De problematiek wordt aangebracht naar aanleiding van de beveiliging van de paarden en paardachtigen tegen eventuele aanvallen van wolven, die in Vlaanderen aan een opmars bezig zijn en er bovendien een ander dieet op nahouden dan in andere landen ten gevolge van de hoge bevolkingsdichtheid, grote ruimtelijke versnippering en het grote wegnetwerk. Het leidt voor paardenhouders tot de paradoxale situatie dat ze enerzijds hun dieren moeten beschermen, maar dat anderzijds moeten doen met een soort omheining die hen kan verwonden.

Minister, op welke manier worden er vanuit Vlaanderen regels of richtlijnen met betrekking tot het dierenwelzijn van paarden of paardachtigen opgelegd bij het plaatsen van een omheining die wolfproof moet zijn?

Kijkt Dierenwelzijn er actief op toe of wolfproof afsluitingen en -omheiningen van weides niet schadelijk kunnen zijn voor het welzijn van de paarden of paardachtigen?

Hoe zorgt u, minister, ervoor dat professionele en particuliere paardenhouders correct geïnformeerd worden over het plaatsen van wolfproof omheiningen die eveneens het welzijn van hun dieren kunnen verzekeren?

Plant u bijkomende acties om paardenhouders te sensibiliseren om bij het plaatsen van wolfproof omheiningen ook mogelijke schade aan het welzijn van hun dieren te voorkomen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ere wie ere toekomt: de initiatieven en maatregelen die in dit kader worden genomen en die u schetst zitten natuurlijk niet bij Dierenwelzijn maar behoren tot de bevoegdheid van minister Demir, en van minister Crevits, in haar hoedanigheid van minister van Landbouw.

PaardenPunt Vlaanderen verwijst op zijn website voor meer informatie over wolfproof maken van een omheining naar de site van het Wolf Fencing Team Belgium. Op die website staan zeven methodes beschreven om een omheining wolfproof te maken. Bij twee types omheiningen, met name de houten omheining en de schriklintomheining, staat ook specifiek aangegeven dat die types bestemd zijn voor paarden. Het klopt ook dat dit de meest gebruikte types zijn bij paarden.

Ook het Agentschap voor Natuur en Bos verwijst op zijn website naar het Wolf Fencing Team. Men laat weten dat men alvorens materiaal aan te kopen en subsidie aan te vragen gratis een beroep kan doen op de deskundige hulp van het Wolf Fencing Team. Het team biedt technisch advies maar ook ondersteuning voor de plaatsing met behulp van vrijwilligers. Dat is een goed initiatief. Er staat bij de houten omheining op de website van Wolf Fencing Team ook dat de aanvullende schrikdraden aan de buitenkant van de omheining moeten voorzien worden waardoor het risico dat een paard verstrikt geraakt in die schrikdraden, sterk wordt beperkt. Er wordt ook expliciet vermeld – en ik heb het letterlijk van de website gehaald: "(...) om te vermijden dat paarden (bv bij het rollen) met hun hoeven verstrikt raken in de draden kan best gekozen worden voor een draad die zeer strak opgespannen is en/of gemakkelijk breekt." Einde citaat. Ook bij de omheining met schriklinten wordt aangegeven dat die moet aangevuld worden met voor paarden geschikte, goed zichtbare en zachte schrikdraden of schriklinten.

De informatie voor paardeneigenaars is vlot beschikbaar en houdt ook rekening met de specifieke eigenschappen en het gedrag van paarden en de risico's die dat met zich meebrengt. Ik hoop dat ook paardeneigenaars, die toch altijd het beste voorhebben met hun dieren, die adviezen zullen opvolgen om hun dieren optimaal te beschermen niet alleen tegen wolven, maar ook tegen verwondingen door de omheining zelf.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): De paardensector is een belangrijke sector, minister. Vorige week was er een programma met Kobe Ilsen, waar men mijn aandacht heeft getrokken op het belang van de paardenhouderij in Vlaanderen. Ik denk dat we daar echt wel enorm fier op mogen zijn. Die sector is wereldtop. Er gaat jaarlijks ongeveer 3,3 miljard euro in om, en natuurlijk is geld niet alles maar iedereen beschermt natuurlijk zijn kapitaal, of dat nu levendig kapitaal is of van een andere aard. De bezorgdheid van de paardenhouderij tegenover de alsmaar groter wordende dreiging van de wolf lijkt me ook logisch, maar het gaat verder dan dat.

De beschermingsmethoden mogen er inderdaad niet toe leiden dat paarden zichzelf gaan verwonden. Ik vind het voorbeeld van sportpaarden toch wel heel belangrijk voor de sport, maar ook voor de tienduizenden gewone Vlamingen die paarden

houden die in eenzelfde situatie en met eenzelfde bezorgdheid zitten. U verwijst terecht naar het initiatief, namelijk dat via de website al heel veel informatie ingewonnen kan worden, maar toch merk ik door consultaties die ik heb dat er nog heel wat problemen zijn wat het dierenwelzijn van die paardachtigen bij omheiningen betreft. De dreiging is enorm, zeker met die nieuwe wolfproof afspanningen. Ik vind toch wel dat daar extra aandacht dient naartoe te gaan. Ik bedoel dan echt vanuit Dierenwelzijn. Het dierenwelzijn van de paardachtigen kan nog beter worden gemaakt. Ik vraag met andere woorden om daar vanuit uw departement extra aandacht aan te geven en ik hoop dat u, minister, in gesprek wenst te gaan met de vzw PaardenPunt om nog extra na te gaan wat er extra kan gedaan worden en op welke manier die problematiek het best kan worden aangepakt en om toch nog wat bijstellingen te doen.

Tot slot: ik heb het nu vooral over paarden maar het is in deze discussie ook belangrijk dat ook andere dieren beter beschermd worden. Ik denk dat er een belangrijke oefening door uw departement moet gebeuren in functie van het dierenwelzijn van elk dier dat omheind wordt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil collega De Vroe bijtreden, minister, in haar bezorgdheid. U hebt verwezen naar regelgeving en de mogelijke ondersteuning van het Wolf Fencing Team. U verwijst ook naar mogelijke subsidies voor de afrastering. Ik wil daar verduidelijken dat dit enkel geldt voor wie gelegen is in risicozone. Het grootste deel van Vlaanderen behoort daar niet toe. We moeten vaststellen dat de doortrekkende wolf zich ondertussen niet beperkt tot risicogebieden, maar dat we in grote gebieden in Vlaanderen een permanente dreiging hebben van doortochten van de wolf. Dat is op zich al, denk ik, een knelpunt en een aandachtspunt, minister, om op de kaart te zetten ter ondersteuning van diereneigenaars.

U haalde aan dat er bij de sensibiliserende acties aandacht is voor paardenhouders, zijnde ook de differentiatie qua materialen en wat het beste zou kunnen worden toegepast, maar daarmee is het risico natuurlijk niet volledig weggenomen. Daar moeten we toch ook wel oog voor hebben. De best mogelijke manier om paardenweiden af te rasteren, is natuurlijk niet met zeven draden en startend 20 centimeter van de grond. Dat is niet de voorgestelde beste praktijk, maar dat dreigt inderdaad wel op het moment dat de extra risico's van een wolf erbij komen. Daar is dus nog altijd extra risico mee gepaard, en we moeten ons afvragen hoe we daar het best mee omgaan. Ik zou dus toch ook wel willen suggereren, zoals collega De Vroe heeft gedaan, om te overleggen met de sector en die thematiek ook vanuit dierenwelzijnsoogpunt te benaderen.

Minister, om af te sluiten wil ik de problematiek meteen ook ruimer bekijken. Afrastering is één element, maar in heel Vlaanderen overal elk gedomesticeerd dier achter een wolfproof afrastering plaatsen, daar heb ik bijzonder veel vragen bij. Ik vrees dat het nooit de realiteit zal zijn dat dat voor 100 procent zal worden uitgevoerd. Ik heb mijn bezorgdheid daarover ook al geuit ten aanzien van minister Demir. Ook is die afrastering plaatsen is één ding, ze onderhouden en operationeel houden blijkt echt een heel grote uitdaging te zijn. We moeten vaststellen dat er in Nederland al gevallen zijn waarbij de wolf toch binnendrong ondanks het feit dat ze werd geplaatst, omdat ze op dat moment niet voor 100 procent operationeel was, omdat er een grasspriet of weet ik wat tegen de draad kwam en er dus te weinig elektriciteit op stond. Dat is dus toch wel een extra dreiging voor alle gedomesticeerde weidedieren die ook 's nachts buiten worden gehouden. Minister, ik denk dus dat we het fundamentele debat moeten voeren. Ik kan ervan uitgaan dat u daar momenteel niet meteen het antwoord op hebt, of misschien wel, maar is er al een fundamenteel debat gevoerd over de aanwezigheid van de wolf en het

welzijn van onze gedomesticeerde weidedieren in Vlaanderen, over hoe we daarmee moeten omgaan of over wat de draagkracht, het draagvlak en de aanvaardbare risico's, schade, dierenleed zijn in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Ik heb ook nog een bijkomende vraag in verband met het afschutten van de weides. Dat komt natuurlijk naar boven nu we toch zeker in de risicogebieden alles wolfproof willen maken. Ik denk ook dat we daar de discussie over moeten openen: hoe gaan we onze weides afschutten, niet alleen bij paarden, maar ook bij andere dieren? Er wordt nu immers nog heel veel prikkeldraad gebruikt, wat ook zeer gevaarlijk is voor paarden. Die raken daarin verstrikt, proberen te lopen om daaruit te geraken. Die prikkeldraad snijdt tot op het bot, zodat het paard dikwijls moet worden afgemaakt. Een tijdje geleden is dat nog gebeurd in mijn buurgemeente, Grobbendonk. Een vrouw reed te paard op een pad langs een weide. Daar stak een beetje prikkeldraad uit. Het paard trapte daarin. De vrouw was zeer zwaar gewond en moest worden afgevoerd naar het ziekenhuis, en het paard moest uiteindelijk worden afgemaakt. We moeten dit dus inderdaad misschien breder bekijken dan enkel het wolfproof maken van de weides. Ze moeten inderdaad dierenwelzijnsvriendelijk worden gemaakt. Minister, staat u ervoor open om de afbakening van de weides grondiger onder de loep te nemen, zodat dit alle dieren ten goede komt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Ik mag mezelf dra ook rekenen tot de categorie van de paardeneigenaars, maar gelukkig heeft de wolf de Zennevallei nog niet bereikt. Wat niet is, kan echter nog altijd komen. Voor deze wolfproblematiek zijn natuurlijk al twee ministers bevoegd. Ik denk dat zij die job goed doen en dat ze, enerzijds vanuit het oogpunt van leefmilieu en natuur en anderzijds vanuit landbouwoogpunt, wel hun verantwoordelijkheid nemen. Ik sta echter altijd open voor input, vanuit onze zijde. Wij bekijken alleszins de aanpassing aan onze sensibilisering en onze informatie, onder andere als het gaat over de informatie die we bundelen bij www.huisdierinfo.be. We geven daarbij ook altijd tips en tricks mee aan huidige en toekomstige diereneigenaars. Dat kunnen we dus zeker meegeven.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw reactie. Ik zal dit dossier grondig blijven opvolgen. Ik vind echt wel dat er inzake dit dossier nog stappen vooruit moeten worden gezet. U hoort mij dus zeker nog hierover. Ik hoop oprecht dat u het nodige zult ondernemen om tot oplossingen te komen om het welzijn van paarden en andere nutsdieren in de toekomst te verbeteren wat die omheiningen betreft, en dat u in overleg gaat met PaardenPunt vzw. Ik zal u daar in de toekomst dus nog over ondervragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over kippenkwekerijen en dierenwelzijn
– 1555 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Ik dring nogmaals aan op bondigheid. Mevrouw Almaci, ik wil ook vragen dat u zich zou beperken tot Dierenwelzijn. Er is ook wel een link met de

landbouw, maar het onderdeel Landbouw komt, dacht ik, volgende week aan bod in de commissie Landbouw.

Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): De vragen die ik heb ingediend, zijn allemaal vragen over dierenwelzijn. Ik heb weinig tijd om alles te zeggen. Eigenlijk is dat jammer, want ieder van ons heeft wellicht de Panoreportage over de vleeskippen gezien. Die gaf helaas een beeld waarvan we hoopten dat het stilaan minder zou worden, maar met het feit dat meer mensen kip eten, zien we dat de gezondheidsomstandigheden van die kippen, door hun slechte behandeling en de manieren waarop ze worden gekweekt, ertoe leiden dat we vandaag in onze supermarkten in België ondanks onze vooruitgang blijkbaar nog verwerkte producten van kippen met salmonella erin kunnen hebben. Dat heeft dus ook een impact op onze gezondheid. Dat heeft natuurlijk te maken met de problematiek van geïmporteerd vlees en de voedselveiligheid.

Het is duidelijk dat er een bewustwording is, bij de consument, maar ook bij supermarkten. Zo is er het Better Chicken Commitment (BCC) gekomen, maar dat gaat dus niet over verwerkt vlees. We weten dat diverse supermarkten vanaf 2026 hun Belgische kwekerijen criteria zullen opleggen die het dierenwelzijn in die kwekerijen zullen verbeteren: rassen die minder snel groeien, 40 procent meer ruimte in stallen, criteria omtrent zitstokken en piksubstraten et cetera. In heel Europa hebben al een tweehonderdtal bedrijven zich geëngageerd om zich achter het BCC te scharen. Half 2021 – het zal u wel zijn opgevallen – heeft ook GAIA actie gevoerd, onder de noemer 'kiplekker', om de leefomstandigheden van vleeskippen aan te klagen.

Minister, ik heb een aantal vragen specifiek naar aanleiding van het BCC en de reportage van Pano. Ik ga ervan uit dat u het BCC kent, maar wat is uw positie met betrekking tot de mazen die er toch wel blijken te zijn in dat commitment? Ik ga ervan uit dat u de omslag tegen 2026 steunt, maar zou toch willen horen of u dat steunt op de manier zoals het nu is of naar een verdere verfijning wilt gaan. Zo ja, op welke manier?

Zijn er initiatieven vanuit Dierenwelzijn om het welzijn van vleeskippen in kipkwekerijen verder te verbeteren? Bijvoorbeeld Nederland gaat verder dan het BCC. Verwerkt kippenvlees valt niet onder de BCC-regels. Wil u ter zake zelf op een of andere manier ambitieuzer zijn en er mee voor zorgen dat ook verwerkt vlees op eenzelfde manier zal worden gekweekt? Dat is dan niet alleen een aspect van dierenwelzijn, dat kan ook een impact op onze gezondheid hebben. Bijvoorbeeld het risico op salmonella vermindert.

Er is natuurlijk een sterke link met een andere dierenwelzijnsproblematiek die de jongste jaren zeer sterk de kop opsteekt, namelijk die inzake de kalkoenkwekerijen. Normaal gezien had er vorig jaar een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn moeten zijn gekomen rond de normen voor kalkoenkwekerijen. Dat is uitgesteld naar dit jaar. Kunt u een zicht geven op de timing daarvan? Ook wat dat betreft, komen er immers steeds meer heel veel schrijnende verhalen naar boven.

Ten slotte heb ik nog een belangrijke vraag. Wij hebben een voorstel van resolutie gemaakt met een voorzet voor de codex dierenwelzijn, waarbij we vertrekken van het uitgangspunt van het natuurlijk gedrag van dieren. Specifiek met betrekking tot kippenkwekerijen is dat een zeer grote problematiek. Bent u bereid om dat als uitgangspunt te nemen in de benadering van de pluimveehouderij voor de rest van dit land? Waarom wel of niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, ik ken natuurlijk wel het Better Chicken Commitment. Dat is een document, opgesteld door een aantal Europese dierenwelzijnsorganisaties met een reeks van voorwaarden om vleeskippen een beter leven te geven. Retailers en bedrijven uit de voedingsindustrie kunnen dat document onderschrijven, waarbij ze zich ook engageren om hun producenten of hun productie om te schakelen tegen 2026. Het is een vreugde om vast te stellen dat een groot aantal bedrijven, ook Vlaamse, zich daarbij hebben aangesloten. Het belangrijkste element van dit Commitment is de verlaagde bezettingsgraad. Dat wordt uitgedrukt in aantal kilogram per vierkante meter ten opzichte van wat nu gangbaar is. Het gaat dan om een maximum van 30 kilogram per vierkante meter ten opzichte van het huidige wettelijke maximum, dat wordt bepaald op 42 kilogram per vierkante meter. Dat zal natuurlijk ook een impact hebben op het inkomen van de vleeskippenhouders, want zij zullen dan in hun stallen veel minder kippen kunnen vetmesten.

Dit Commitment kan een beduidende stap voorwaarts betekenen voor het welzijn van vleeskippen. Ik juich deze ontwikkeling ten zeerste toe. Het is een Europees initiatief, voor alle duidelijkheid, en dat maakt dat ik in het kader van de herziening van de Europese Vleeskippenrichtlijn, die dateert van 2007, ook aandrang op een verscherping van de huidige normen. En daar kan het BCC natuurlijk richtinggevend zijn.

Ondertussen neem ik het Europees initiatief voor een verbetering van de dierenwelzijnsomstandigheden in de veehouderij. Samen met de collega's van Nederland, Duitsland, Zweden en Denemarken hebben wij de zogenaamde Vughtgroep opgericht. Daarbij hebben wij ook de Europees commissaris voor Gezondheid en Voedselveiligheid, mevrouw Kyriakides, een non-paper gezonden met onze verwachtingen voor nieuwe welzijnsregels voor landbouwdieren, waaronder ook kippen, en dan zowel vlees- als legkippen en kalkoenen, en gezelschapsdieren. We hebben van haar ook al een antwoord ontvangen, waarin ze laat weten niet na te laten daarmee rekening te houden bij de komende revisie van de dierenwelzijns-wetgeving. Dus dat is al een positief elementje.

Ondertussen blijven wij zelf initiatieven nemen. Ik heb ook ondertussen een nog lopende studie laten uitvoeren over het vangen van kippen, om te zien wat verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn daar kunnen betekenen. Ook zijn we bezig met de creatie van een Vlaams dierenwelzijnslabel, dat natuurlijk ruimer is opgevat dan enkel het welzijn van kippen. Wat betreft de kalkoenen, dat is een 'work in progress'. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is nog bezig met het advies.

En wat betreft de codex, daar hoop ik snel naar de Vlaamse Regering te kunnen gaan met een voorontwerp. Ik heb mij daarin laten begeleiden door extern advies en ik hoop medio dit jaar naar jullie te kunnen komen – en hopelijk dan ook in de schoot van de Vlaamse Regering – met een concreet en goed voorontwerp.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

Ik weet dat er binnenkort een herziening gaat komen in Europa over de verstrenging van de normen. Het BCC zelf komt bij ons in 2026. Maar mijn vraag ging natuurlijk over de problematiek die in Pano heel erg belicht is, namelijk dat ondertussen, terwijl supermarkten zeggen dat zij zich achter het BCC scharen en geen vlees zullen verkopen van kippen dat niet onder die normen valt, het verwerkte vlees daar niet onder valt. En in Nederland heeft men dat al erkend en gaat men dus verder dan het BCC-systeem.

Ik denk dat het belangrijk is dat we de vooruitgang blijvend stimuleren. Maar natuurlijk moeten ondertussen ook wel de mazen gesloten worden. En mijn vraag

aan u was of u gaat ijveren om dat te doen in dit BCC-systeem, vanaf nu tot 2026. De consumenten die die beelden hebben gezien zullen het, zoals mijn zoon van 14, een heel choquerende reportage hebben gevonden. We weten dat de levenscyclus van een kip in zo'n intensieve veehouderij niet evident is. Het begint al bij het seksen van de kuikens, waarbij de haantjes worden vernietigd door ze te shredden. Het gaat dan om die snelle update, waarbij dieren door hun poten zakken, wegens veel te snel en veel te dik. De term plofkip zegt het ook: kreupele dieren. En dan tenslotte de badwatermethode van de slacht waarvan heel duidelijk is, zoals de dieren spartelen, dat ze heel vaak nauwelijks gedood zijn, of veel te slecht gedood zijn, et cetera, dat er alternatieven mogelijk zijn.

En er is vooruitgang. Er is ook wil om vooruit te gaan. En bij onze kippenhouders zijn er ook normen die verder gaan dan wat er elders in Europa wordt gedaan. Maar natuurlijk is het dweilen met de kraan open als door de mazen in de wetgeving ondertussen verwerkt vlees, onder veel minder hygiënische omstandigheden gekweekt en in dit geval met veel minder dierenwelzijn, toch nog in de supermarkten is te verkrijgen. Terwijl de consument denkt dat we hier toch normen hebben en ziet dat dat een effect heeft op de prijs. Wij willen een betere prijs voor die dieren, voor diegenen die de dieren in betere omstandigheden opkweken. Ik ben al lang vragende partij voor het label. Dat staat ook in ons voorstel van resolutie. Daar wordt al jaren gewag van gemaakt. Dat is er helaas nog altijd niet. Ik hoop dat het er in ieder geval is voor 2026, want anders hebben we er drie legislaturen voor nodig.

Maar mijn specifieke vraag aan u is: hoe gaat u concreet met die mazen in het BCC omgaan? Gaat u daar actie rond ondernemen door met stakeholders aan tafel te zitten? Want het is zowel voor de gezondheid als voor het dierenwelzijn als voor de prijs die de kwekers hier krijgen een groot probleem. En je gaat, vanwege winststreven, een shift krijgen naar steeds meer verwerkt vlees, waarvan de consument niet meer weet in welke omstandigheden die kippen al dan niet zijn grootgebracht. Dat is dus nog een specifieke vraag die ik aan u wil stellen.

En ik had ook een vraag gesteld over de kalkoenkwekerijen, waarvan we weten dat er echt wel grote problematieken zijn, over het advies. Wanneer u denkt dat u dat naar hier kan brengen? Want eigenlijk was dat vorig jaar voorzien. Is dat in de komende weken, is dat in de komende maanden? Hoe ziet u de timing daarvan?

Dus, graag een beetje meer duidelijkheid over de verschillende tijdsschema's in verband met dierenwelzijn en het advies over de kalkoenkwekerijen, maar ook over hoe u met die mazen in de BCC-wetgeving gaat omgaan, meer specifiek rond de kippenkwekerijen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik ga het heel kort houden, want ik heb begrepen dat u ergens anders naartoe moet.

Het waren inderdaad choquerende beelden. Maar ik ben zelf ook een positief ingesteld persoon, dus ik zou willen vragen, minister, om de good practices die toch ook aan bod kwamen in die Panoreportages, zeker ook te willen meenemen en verder te promoten. Dat zou ik specifiek echt willen vragen.

Verder, minister, ben ik tevreden met uw antwoord wat betreft de vervolgtrajecten. Wat betreft het salmonellaprobleem, dat is natuurlijk een voedselveiligheidsprobleem, dat de nodige opvolging vraagt. Mijn collega's zijn daar ondertussen ook mee bezig, om daar de nodige vragen aan de betrokkenen te stellen, om daar ook te remediëren. Maar ik denk inderdaad, minister, dat in deze regering toch de nodige aandacht moet worden besteed aan deze good practices. Het staat ook zo in het regeerakkoord, vandaar dat we daar extra aandacht voor vragen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord. Kan het ook bondig?

Tinne Rombouts (CD&V): Ik ga het bondig proberen te doen, voorzitter, maar ik wil toch even tussenkomen, aangezien ik over dezelfde thematiek inderdaad ook een vraag heb gesteld aan beide ministers, zijnde minister Weyts en minister Crevits.

En u haalt inderdaad aan vandaag enkel het thema dierenwelzijn te belichten, maar natuurlijk is de thematiek wel verweven. Beide komen heel nauw met elkaar in aanraking. Ik denk dat ook duidelijk naar boven is gekomen dat Vlaanderen in dezen toch ook wel fier mag zijn op heel wat praktijken. Ik hoop dat dat ook in beeld wordt gebracht en dat we daar de focus op houden, om zoals collega De Vroe ook stelt, vooruitgang te kunnen boeken. Maar als er effectief meer dierenwelzijnsregels worden onderzocht, en dat is altijd interessant, moeten we altijd nagaan op welke manier we dat kunnen bewerkstelligen. En dan is het belangrijk dat de dierhouder daar ook de nodige ondersteuning vindt en dat in een goede verstandhouding kan realiseren en waarmaken. En dan moet ik stellen dat ik het toch ook heel sterk betreurt dat supermarkten enerzijds zeggen: 'Wij gaan extra voorwaarden opleggen.' Als dat wetenschappelijk onderbouwd is en goed voor het dier, dan is het interessant om die piste verder mee in te zetten. Maar omgekeerd zou ik sterk betreuren dat in de reclame met diezelfde producten, zijnde kip en andere voedingswaren, de prijzenoorlog wordt aangegaan en de landbouwer niet de ondersteuning krijgt om dit te realiseren. En ik denk dat we dan de verkeerde kant uitgaan. In die zin, minister, heb ik begrepen dat u een aantal onderzoeken heeft lopen, dat u ook een aantal voorstellen hebt gedaan op Europees niveau – en het interesseert mij te vernemen over welke voorstellen het gaat – maar mijn vraag is in welke mate u ook in dit hele traject in overleg gaat met de landbouwsector en de minister van Landbouw.

De andere vragen zal ik dan, hoop ik, volgende week kunnen stellen.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik had ook nog een korte vraag.

U hebt een hele reeks opsommingen gedaan van dingen die in de pijplijn zitten, studies die u aan het doen bent, maar wat gaat u daadwerkelijk doen, op korte termijn, om het dierenwelzijn in de kippenkwekerijen te verbeteren? Gaat u meer inzetten op controles? Want ik denk toch dat hoe meer we controleren en de kippenkwekerijen die zich niet houden aan de dierenwelzijnswetgeving daarop wijzen, hoe sneller we tot een beter dierenwelzijn kunnen komen in die kippenkwekerijen.

En dan, net als collega Almaci, zou ik graag weten wanneer het advies van de Raad voor Dierenwelzijn over de vormen van de kalkoenkwekerijen beschikbaar is, want ik heb begrepen dat dat op dit moment uitgesteld is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er worden hier wat zaken met elkaar vermengd en door elkaar gehaald. De problematiek van BCC, Better Chicken Commitment, gaat over vleeskippen. Vervolgens wordt gevraagd: wat met de problematiek van haantjes? De problematiek van haantjes situeert zich natuurlijk niet bij vleeskippen, maar bij legkippen. Ook als het gaat om verwijzingen naar het regeerakkoord: het engagement dat in het regeerakkoord staat, als het over de kooisystemen gaat, gaat uitdrukkelijk over legkippen, niet over vleeskippen.

Vervolgens wordt ook gevraagd dat ik zou ingrijpen in de mazen in het net ten aanzien van het Better Chicken Commitment. Maar dit is geen overheidsinitiatief, het is een initiatief van ngo's, van dierenwelzijnsorganisaties. Het is geen

overheidsinitiatief, en dan kan ik daar ook niet op ingrijpen om mazen te gaan dichten. Mevrouw Almaci zei ook dat men in Nederland wel heeft ingegrepen, maar ook dat is niet waar. In Nederland hebben de supermarktketens aangekondigd om de standaardkip niet meer te verkopen, maar over te schakelen op labelkippen, die minder snel, minder explosief groeien, die meer ruimte krijgen en meer verrijking. Dat initiatief is niet door de overheid genomen, maar door de retail, samen met andere vertegenwoordigers van de keten.

Wat wij in Vlaanderen wel doen, van overheidswege, is proberen een dierenwelzijnslabel op poten te zetten. En dat heeft heel wat voeten in de aarde. De gesprekken en acties lopen daar nog. Daarbij willen we zelf van overheidswege initiatief nemen tot zo'n label, waarbij we de consument ook de keuze bieden om te kiezen voor vleeswaren die worden geproduceerd met meer en strengere normen over dierenwelzijn.

Verder is er dan, heel specifiek op Europees niveau, de Vleeskippenrichtlijn, waarbij we samen met de collega's van de Vughtgroep, dus Nederland, Duitsland, Zweden en Denemarken, echt aan één zeel proberen te trekken om er inzake dierenwelzijn het maximaal mogelijke te kunnen uit halen. Ook op dat vlak zijn we een voortrekker in Europa.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik stel vast dat ik op twee vragen – één, wanneer we uitzicht krijgen op het label en twee, wanneer we uitzicht krijgen op het advies rond kalkoen – geen antwoord heb gekregen. Ik vind dat eigenlijk niet kunnen. Ik betreur dat.

Want, minister, als ik u vraag om de mazen in het net aan te pakken, kan het niet zijn dat dierenwelzijnsorganisaties de aanjager moeten zijn van het dierenwelzijnsbeleid. Als we vaststellen dat er vandaag een Better Chicken Commitment is, dankzij heel veel engagement van mensen in de sector en de dierenwelzijnsorganisaties om het leven van een kip in de intensieve veehouderij beter te maken, en er wordt vastgesteld dat dat niet sluitend is, dat dat een invloed heeft op de gezondheid van mensen en ook op de levensstandaard van boeren bij ons die wel hun best doen, dan zou ik toch wel mogen hopen dat de minister van Dierenwelzijn zich daar mee achter schaaft en zegt: 'Ik ga dat actief vastpakken, tot 2026.' En ja, we kunnen naar boven kijken, we kunnen naar andere kanten kijken, we kunnen verwachten dat dierenwelzijnsorganisaties dat verder alleen doen. Ik vind dat na een reportage als die in Pano eigenlijk een bijzonder laconieke en zeer luie houding. Het spijt me om het zo te moeten zeggen.

Natuurlijk is het belangrijk om good practices naar voor te brengen. Ik blijf benadrukken dat ik hoop dat u als minister van dierenwelzijn in uw codex zult uitgaan van het belang van natuurlijk gedrag. In Nederland gaat men daar inderdaad spontaan met de supermarkten mee verder. Maar u hebt aangekondigd dat u werk ging maken van een dierenwelzijnslabel voor vlees. Daaronder ook, uiteraard, kippenvlees. Als dat ook verwerkt vlees zou bevatten en indien we nu zouden weten dat dat er dit jaar komt, dan heb je niet continu de producenten nodig, samen met dierenwelzijnsorganisaties, die zitten te zoeken naar de manier waarop ze de consument een handvat kunnen geven. Want heel veel consumenten willen niet in een situatie terechtkomen waarin ze bewust diervriendelijker gekweekt kippenvlees willen kopen maar niet zeker zijn of de worst die ze kopen ook op die manier gekweekt is. En het is eigenlijk niet correct om hen daar aan hun lot over te laten. Hetzelfde met het advies voor de kalkoenkwekerijen, waar de problematiek ook zeer groot is.

Wanneer het ging over de levenscyclus van kippen in de intensieve veehouderij, zijn er experts die, naar aanleiding van de Panoreportage, hebben aangegeven

dat de kippenindustrie het grootste dierenwelzijnsprobleem ter wereld stelt, gewoon vanwege de aantallen. 300 miljoen vleeskippen per jaar bij ons, 800.000 per dag, 500 per minuut: dat zijn aantallen om van te duizelen. Dus ja, wij moeten aandacht hebben voor heel die cyclus.

En nu heb ik u specifiek gevraagd naar één element, vanwege die reportage, die niets aan de verbeelding overliet. Ik hoop dat er daar wat meer actie komt en dat ik toch nog een antwoord kan krijgen – ik vraag dat eigenlijk heel formeel – op twee fundamentele vragen die ik heb gesteld, in de vraag die ik schriftelijk heb ingediend: over het advies rond de kalkoenkwekerijen, waar de problematieken zeer groot zijn, en wanneer we dan op zijn minst dat label, dat nu al jaren wordt aangekondigd, kunnen verwachten. Want als dat er niet is, dan verwacht ik wel actie van u om de mazen in het net rond de spontane initiatieven actief mee te sluiten. Dat lijkt me maar logisch.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.